

Päivi Räsänen kd

Kirjallinen kysymys lääkkeiden saatavuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Lääkesaatavuuden rakenteelliset ongelmat ovat Suomessa ilmeisiä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea vastaanotti lääkeyrityksiltä vuoden 2025 aikana 2 783 ilmoitusta saatavuushäiriöistä. Häiriöt koskevat usein sellaisia valmisteita, joille ei ole helposti korvaavia vaihtoehtoja. Saatavuushäiriöitä on ilmennyt monissa kansansairauksissa, esimerkiksi sydän- ja verisuonisairauksien hoitoon tarkoitetuissa lääkkeissä, psykiatrisissa lääkkeissä ja syöpälääkkeissä.

Myös harvinaisempien sairauksien hoitoon tarvittavat lääkkeet muodostavat tärkeän ja haavoittuvan osan suomalaista terveydenhuoltoa. Vaikka näiden lääkkeiden käyttäjämäärät ovat pieniä, ovat ne juuri niitä tarvitseville potilaille usein elintärkeitä ja korvaamattomia. Pienten potilasryhmien vuoksi lääkkeiden saatavuus voi kuitenkin olla epävarmaa, eivätkä markkinat toimi potilaan näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti.

Suomessa käytössä oleva kaksikielisyysvelvoite edellyttää pakkausmerkintöjen ja käyttöohjeiden laatimista suomeksi ja ruotsiksi, mikä voi vähentää lääkeyritysten halukkuutta tuoda vähäisiä lääke-eriä pienelle kieli- ja markkina-alueelle. Erityisesti sellaiset lääkkeet, joiden menekki on vähäinen mutta merkitys yksittäisille potilaille suuri, jäävät helposti kaupallisen kiinnostuksen ulkopuolelle. Tämä voi johtaa tilanteisiin, joissa potilaille välttämättömiä lääkkeitä ei ole saatavilla oikea-aikaisesti tai lainkaan.

Ongelma korostuu kesäaikana, jolloin moni suomalainen viettää aikaa mökillä tai haja-asutusalueilla, joilla apteekkipalvelut voivat sijaita pitkien etäisyyksien päässä. Lisääntyneet saatavuushäiriöt voivat johtaa tilanteisiin, joissa lääkkeitä ei ole saatavilla juuri silloin, kun niitä tarvittaisiin. On tärkeää, että lääkepolitiikka ja sitä ohjaava sääntely tukevat potilaiden arkea eivätkä tarpeettomasti vaikeuta sitä. Sääntelyn tulisi olla selkeää, joustavaa ja ennen kaikkea oikeudenmukaista. Potilaiden tulee voida luottaa siihen, että he saavat tarvitsemansa lääkkeet ajallaan ja kohtuullisella vaivalla riippumatta asuinpaikasta tai vuodenajasta.

Lisäksi on syytä tarkastella kokonaisvaltaisesti, miten lääkkeiden saatavuutta voitaisiin parantaa esimerkiksi kehittämällä poikkeuslupamenettelyjä ja tiivistämällä yhteistyötä lääkärien, viranomaisten, apteekkien ja lääkeyritysten välillä. Potilaiden näkökulmasta keskeistä on, että järjestelmä toimii luotettavasti ympäri vuoden. Ratkaisua tulee miettiä myös yhteispuhjoisaisesti.

Kirjallinen kysymys KK 270/2026 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo puuttua lääkkeiden saatavuushäiriöihin?

Helsingissä 16.6.2026

Päivi Räsänen kd